

בעניין:

1. _____ קוידר, ת"ז _____
2. _____ קוידר, ת"ז _____
3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או נועה דיאמונד (מ"ר 54665) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או בילאל סביחאת (מ"ר 49838) ו/או טל שטיינר (מ"ר 62448) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל': 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
3. שר התחבורה

ע"י פרקליטות המדינה

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם כדלקמן:

- א. מדוע אינם משיבים לבקשתו של העותר 1 לקבל רישיון לנהיגה בשטח ישראל;
- ב. מדוע לא יתנו לעותר 1 רישיון נהיגה, שיאפשר לו לנהוג ברכב בתחומי ישראל;
- ג. מדוע לא תוקם הוועדה המוסמכת לטפל בבקשות לרישיון נהיגה בישראל של תושבי השטחים, תקבע נהלים לעבודתה ותפרסם ברבים.

התשתית העובדתית

העתירה בתמצית

1. עניינה של העתירה הוא בהימנעות המשיבים להשיב לבקשתו של העותר 1 (להלן: **העותר**) ולתת לו רישיון לנהוג ברכב בשטח ישראל. העותר הוא תושב השטחים, ששר הפנים אישר את בקשתו לאיחוד משפחות בישראל והוא חי בישראל עם אשתו וילדיו התושבים מתוקף היתר לשהייה ועבודה בישראל, בו הוא מחזיק מזה 8 שנים.
2. שר הפנים, בהמלצת הוועדה המקצועית שהוקמה מכוח ס' 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) תשס"ג-2003 (להלן: **הוועדה ההומניטארית**), סבור שיש טעם הומניטארי להעניק רישיון נהיגה בישראל לעותר והעביר את בקשתו למתאם הפעולות בשטחים (להלן: **המתפ"ש**), בהתאם לנוהל שפרסם משרד התחבורה בנוגע לטיפול בבקשה למתן רישיון נהיגה ישראלי לתושב השטחים.
3. למרות זאת, הוועדה במתפ"ש, האמורה לבחון בקשות למתן רישיון נהיגה לתושבי השטחים המתגוררים בישראל במסגרת היתר שהייה למטרת איחוד משפחות, אינה קיימת או אינה מתפקדת והעותר, ואחרים במצבו, אינם מקבלים כל התייחסות לבקשתם לקבל רישיון נהיגה מטעמים הומניטאריים, למרות המלצת שר הפנים.

הרקע לעתירה

4. בשנת 2002 הותקנו על ידי שר התחבורה תקנות 175 ו-578 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: **תקנות התעבורה**), הקובעות כדלקמן:

175. על אף האמור בסימן זה, לא יינתן ולא יחודש רישיון נהיגה לתושב אזור כמשמעותו בתקנה 578, אלא אם כן שוכנעה רשות הרישוי, מטעמים מיוחדים, לתתו או לחדשו.

578. לא ינהג תושב אזור רכב שאינו רשום באזור אלא אם כן (1) אם הוא תושב יהודה והשומרון – יש בידו היתר לכך מאת מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון או מי שהוא הסמיך לכך;

5. כזכור, חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) תשס"ג-2003 (להלן: **הוראת השעה**), אינו מאפשר לתושב/ת השטחים אשר נישא/ת לתושב/ת ישראל לקבל מעמד בישראל מכוח איחוד משפחות. תושב השטחים, ששר הפנים אישר

את בקשתו לאיחוד משפחות, ישהה בישראל מכוח היתרי שהייה מתחדשים, המונפקים על ידי המפקד הצבאי. מעמדו לא ישודרג והוא לא יקבל מעמד בישראל כל עוד לא בוטלה הוראת השעה.

6. כך העותר, אשר חי בישראל כדין במשך 8 שנים, מגדל בה את שבעת ילדיו, מחזיק בהיתרי שהייה בישראל מכוח איחוד משפחות, אינו רשאי, נוכח תקנות התעבורה, לנהוג ברכב בתחומי ישראל.

7. עתירה שהוגשה לבית משפט נכבד זה בנוגע לחוקיותן של תקנות התעבורה (בג"ץ 1439/07 **שתייה ואח' נגד שר התחבורה ואח'**, להלן: **בג"ץ שתייה**) נדחתה בבית המשפט העליון ואולם, בד בבד, ציין בית המשפט בפסק דינו מיום 3.1.2008 כדלקמן:

הטרידה אותנו השאלה האם אין לתת משקל למשך התקופה בה מחזיק אדם בהיתר מת"ק. השאלה מחריפה עקב העובדה שכיום קטנה משמעותית האפשרות של העותרים ואחרים במעמד דומה לשדרג את מעמדם בשל הוראותנו של חוק הוראת השעה. כלומר, אדם יכול להחזיק בהיתרי מת"ק במשך תקופה ארוכה מאוד בלא שיחול שינוי בסטטוס שלו. בעקבות הערותינו בדיון, הסכימה באת כוח המשיבים, שעל הרשות המוסמכת הבוחנת בקשה לקבלת רישיון נהיגה ליתן משקל בגדר שיקוליה למשך הזמן שחלף מאז שהותר למבקש הרישיון לשהות בישראל. עם זאת, לטעמה אין שיקול זה בגדר השיקול הדומיננטי. רשמנו לפנינו את הדברים.

הצדדים

8. העותר 1 (להלן: **העותר**), יליד 1967, מתגורר בכפר עקב ונשוי לתושבת ישראל.

9. העותרת 2 (להלן: **העותרת**) היא אשתו של העותר, ילידת 1976, תושבת ישראל.

10. העותר 3, המוקד להגנת הפרט (להלן: **המוקד**), הוא ארגון זכויות אדם שמושבו בירושלים.

11. המשיב 1, מפקד הצבא באיזור הגדה המערבית, מחזיק בשטחי הגדה המערבית תחת החזקה לוחמתית. הוא האחראי למימוש זכויות האדם של תושבי השטח

הכבוש שתחת אחריותו. זאת בהתאם למשפט הבינלאומי ההומניטארי, למשפט זכויות האדם הבינלאומי ולמשפט החוקתי והמינהלי הישראליים.

12. המשיב 2, מתאם הפעולות בשטחים, הוא האחראי מטעם משרד הביטחון על מדיניות הממשלה ותיאום הנושאים האזרחיים בשטחים. מתאם הפעולות בשטחים הוא הגורם שאליו מופנה תושב אזור, המבקש רישיון לנהיגה בישראל, ע"י שר הפנים באמצעות הוועדה ההומניטארית, בהתאם לנוהל משרד התחבורה בעניין זה.

13. המשיב 3, שר התחבורה, הוא השר האחראי על תחום מתן רישיונות לנהיגה בישראל.

הרקע העובדתי

14. העותר, תושב השטחים, והעותרת, תושבת ירושלים, נישאו בשנת 1993. לזוג שבעה ילדים קטינים, הקטן בהם בן מספר חודשים.

15. בקשתם של העותרים לאיחוד משפחות אושרה בשנת 2005. מאז מקבל העותר היתרי שהייה המתחדשים שנה בשנה.

16. העותרת היא אישה חולה. היא נולדה עם מום בלב, בדמות מיקום הלב בצד ימין. בשל מום זה אסור לה לעשות פעילות מאומצת ולהיות חשופה ללחצים נפשיים.

17. העותרת סובלת גם מבעיות בגב, הגורמות כאבים קשים ומגבילות את יכולת התנועה והתפקוד. היא אינה יכולה לעמוד אלא במשך כמה דקות בלבד, יכולה ללכת מרחקים קצרים בלבד ואינה יכולה לעלות במדרגות. את רוב עבודות הבית עושה בתה _____ בת ה-16.

העתק מסמכים רפואיים בעניינה של העותרת מצ"ב ומסומנים ע/א-1-ז.

18. העותר הוא מפרנס המשפחה. הוא מורה למתמטיקה, מלמד בבית הספר של הוואקף הנמצא בעיר העתיקה ומשתכר כ-3000 ₪ לחודש. לעותר רישיון לנהיגה בשטחים משנת 1987.

19. המשפחה מתגוררת בשכירות בכפר עקב. הדירה נמצאת בקומה השישית ואין בבניין מעלית. בשל מצבה, ממעטת העותרת לצאת מביתה. היא יוצאת רק לצרכים דחופים או לטיפולים רפואיים ועושה זאת בעזרתו של העותר.

20. העותר נזקק לרישיון נהיגה בישראל על מנת להסיע את אשתו לטיפולים רפואיים ועל מנת לסייע לילדיו להתנייד. כיום, ללא רישיון לנהיגה בישראל, קשה לעותרת להגיע לטיפולים רפואיים וקשה לעותרים לנייד את שבעת הילדים לצרכיהם השונים.

21. לאור הנאמר לעיל, פנו העותרים 1-2 ביום 5.7.11 לוועדה ההומניטארית בבקשה לשדרג את מעמדו של העותר ולתת לו רישיון לישיבת ארעי בישראל.

22. ביום 9.10.12 ניתנה תשובת הוועדה לעותרים. הוועדה ההומניטארית דחתה את בקשתם לקבל רישיון ישיבה בישראל מטעם הומניטארי. הוועדה נימקה את דחייתה בכך שהצורך לקבל רישיון נהיגה בישראל אינו מהווה טעם הומניטארי מיוחד למתן רישיון ישיבה ארעי, היות שיש היום אפשרות לקבל רישיון נהיגה בישראל מטעמים הומניטאריים מיוחדים, לפי נוהל שפרסם משרד התחבורה. למרות הכתוב, לא צורף הנוהל למכתב התשובה.

23. כן ציינה הוועדה ההומניטארית כי "שר הפנים, בהמלצת הוועדה, סבור שיש טעם הומניטארי מיוחד בבקשתך לקבלת רישיון נהיגה והיא תעביר את הבקשה למתפ"ש כדי שתטופל על ידם".

העתק תשובת הוועדה ההומניטארית מיום 9.10.12 מצ"ב ומסומן ע/2.

24. הנוהל של משרד התחבורה אליו כיוונה הוועדה ההומניטארית הינו הוראת נוהל מס' 3/2011 מיום 12.7.2011: נוהל טיפול בבקשה למתן/חידוש רישיון נהיגה ישראלי לתושבי אזור (להלן: **נוהל משרד התחבורה**).

העתק נוהל משרד התחבורה מצ"ב ומסומן ע/3.

25. במבוא לנוהל נכתב כדלקמן:

תקנות התעבורה אוסרות על רשות הרישוי לתת או לחדש רישיון נהיגה ישראלי לתושב האזור, אלא מטעמים מיוחדים. תושבי האזור המבקשים רישיון נהיגה בישראל, הם רובם ככולם אנשים בעלי היתר שהייה בישראל, אשר קיבלו את מעמדם במסגרת הליך איחוד משפחות. נוהל זה נועד להסדיר את אופן הטיפול בבקשה לקבלה או חידוש רישיון נהיגה לתושב אזור.

26. לפי הנוהל, שייך העותר למסלול טיפול א', המיועד ל"תושב אזור המחזיק ברישיון נהיגה תקף לדרגה המבוקשת שהונפק ברשות הפלסטינית". על פי מסלול טיפול

זה, אם מבקש הבקשה "הוא תושב יהודה ושומרון - יופנה לרע"ן כלכלה במינהל האזרחי לאיוש" (עמ' 4 לנוהל).

27. לסיום, הן נוהל אגף הרישוי במשרד התחבורה והן הוועדה ההומניטארית של משרד הפנים, מפנים תושב שטחים, בעל רישיון נהיגה של הרשות הפלסטינית, המבקש לקבל רישיון נהיגה בישראל מטעמים הומניטאריים, אל המתפ"ש ואל רע"ן כלכלה במינהל האזרחי.

מיצוי ההליכים

28. ביום 1.11.12 פנה המוקד להגנת הפרט לקצין פניות הציבור של מתאם הפעולות בשטחים, בבקשה לקבל הנחיות ברורות בנוגע להגשת בקשה הומניטארית למתן רישיון נהיגה בישראל לתושב השטחים. המוקד ביקש לברר למי יש להפנות את הבקשה, אילו מסמכים יש לצרף לה והאם קיים נוהל המתווה את בחינת הבקשה.

העתק מכתב המוקד למתפ"ש מיום 1.11.12 מצ"ב ומסומן ע/4.

29. ביום 22.11.12 נתקבל במוקד מענה מקצין פניות הציבור של המינהל האזרחי, בו נכתב כי הנושא מטופל בימים אלו ממש וכי הם שוקדים על הכנת הנוהל וכאשר זה יוכן, יפורסם כמקובל.

30. כן נכתב במכתב התשובה כי רישיונות נהיגה לתושבי גדה שהינם בעלי היתרי אחמ"ש יינתנו רק במקרים בהם יתקיימו התנאים הבאים :

המבקש זכאי להיתר אחמ"ש מעל 3 שנים ברצף ;

יש המלצה של הוועדה ההומניטארית ;

קיימות נסיבות מיוחדות המחייבות נהיגה בישראל (לדוגמא : נכות) ;

המבקש מחזיק ברישיון נהיגה תקף מהרשות הפלסטינית ;

הסמכות להחלטה נתונה לוועדה בראשות רמ"ח אג"מ מתפ"ש ;

בכפוף לאבחון ביטחוני, פלילי ותעבורתי.

העתק מענה המתפ"ש מיום 22.11.12 מצ"ב ומסומן ע/5.

31. בעקבות מענה זה פנה המוקד שוב לקצין פניות הציבור של המתפ"ש, וביקש לקבל את פרטי הוועדה שצוין במכתבו ואשר לה נתונה הסמכות לבחון בקשות לרישיון נהיגה של תושבי השטחים. זאת על מנת שהמוקד יוכל להפנות אליה בקשות כדלקמן.

העתק מכתב המוקד מיום 25.11.12 מצ"ב ומסומן ע/6.

32. בו ביום צלצל לח"מ סגן תום דרור, קצין פניות הציבור של המתפ"ש, ומסר לה מספר טלפון של הוועדה ההומניטארית. הח"מ הסבירה שביקשה את פרטי הוועדה במתפ"ש המטפלת בבקשות לרישיון נהיגה ולא את פרטי הוועדה ההומניטארית. סגן תום מסר שהוועדה במתפ"ש טרם הוקמה. הח"מ ביקשה לקבל את הדברים בכתב.

33. ביום 20.12.12 התקבל מכתבו של קצין פניות הציבור במתפ"ש, בו נמסר שוב, מה שידוע ולא מה שנתבקש: מספר הטלפון של הוועדה ההומניטארית.

מכתבו של קצין פניות הציבור במתפ"ש מיום 20.12.12 מצ"ב ומסומן ע/7.

34. ביום 31.12.12 פנתה הח"מ שוב לקצין פניות הציבור במתפ"ש בעניינו של העותר. היא ציינה כי העותר קיבל זה מכבר את המלצת הוועדה ההומניטארית למתן רישיון נהיגה וכי הוועדה העבירה את המלצתה למתפ"ש לפני כ-3 חודשים וכל מענה לא נתקבל. כן ציינה שהעותר עומד בכל התנאים שנמנו במכתב המתפ"ש מיום 22.11.12.

העתק מכתב המוקד מיום 31.12.12 מצ"ב ומסומן ע/8.

35. ביום 31.1.2013 ניתנה תשובתו של קצין פניות הציבור ועל פיה עדיין לא אושר הנוהל הסופי הנוגע לעניין. לאחר שיאושר תיבחן בקשת העותר על פי הקריטריונים שנקבעו בו.

העתק מכתב קצין פניות הציבור במתפ"ש מיום 31.1.13 מצ"ב ומסומן ע/9.

36. חלפה למעלה מחצי שנה מאז העבירה הוועדה ההומניטארית את המלצתה למתפ"ש לתת לעותר רישיון נהיגה בישראל. חלפו כשלושה חודשים מאז הודיע המתפ"ש כי הנוהל לבחינת הבקשה טרם אושר ולכשיאושר תיבחן בקשת העותר ויינתן לו מענה.

37. כל מענה לא התקבל. משכך, לא נותר לעותרים אלא לפנות לבית משפט נכבד זה.

הטיעון המשפטי

החובה להפעיל סמכות ולקבוע נהלים

38. למעלה מ-5 שנים חלפו מאז נתן בית משפט נכבד זה את פס"ד בבג"ץ שתייה, בנוגע לאיסור הגורף למתן רישיון לנהיגה בישראל לתושבי השטחים, בו הביעו השופטים את דעתם כי במקרים מסוימים יש לחרוג ממדיניות גורפת זו.
39. בעקבות פס"ד זה, אם כי בשיהוי ניכר, הוציא משרד התחבורה את נוהל הליך טיפול בבקשה למתן/חידוש רישיון נהיגה ישראל לתושב שטחים.
40. כאמור, הן על פי הנוהל של משרד התחבורה והן על פי הוועדה ההומניטארית, בקשתו של תושב השטחים לקבלת רישיון נהיגה בישראל מועברת למשיב 1, מתאם הפעולות בשטחים או הכפוף לו: רע"ן כלכלה במינהל האזרחי.
41. ואולם, המשיב 1 אינו מפעיל את סמכותו ואינו משיב. במשך חודשים רבים הוא טוען כי הוא שוקד על הנוהל או, שהוועדה הבודקת טרם הוקמה ובניגוד בוטה לכללי מינהל תקין, אינו מפעיל את הסמכות הנתונה בידי. כך הוא מונע ממי שנזקק לרישיון נהיגה בישראל, מטעמים הומניטאריים חריגים, לקבל מענה למבוקשו.
42. אדם הפונה לרשות זכאי לכך שהרשות תפעיל את סמכותה. הרשות חייבת להפעיל את שיקול דעתה ואינה יכולה להימנע ממעשה בלא מחשבה תחילה (בג"ץ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לז(3), 29, דברי כב' השי' ברק).
43. יפים לענייננו דבריו של כב' השי' שמגר אשר נאמרו גם הם בפס"ד ברגר שלעיל:

קביעת הסדרים ראשוניים בחוק, המקנים לנושא תפקיד פלוני את הכוח להפעיל סמכות מוגדרת בנסיבות נתונות, אינה רק בגדר הענקת כוח ושררה, אלא נגזרות ממנה משמעויות עיקריות, הלו בשות גם לבוש של הטלת חובה. כך טמונה בהענקת הסמכות, בין היתר, החובה לשקול את הצורך בהפעלתה ואת הדרכים הראויות, שיש לנקוט בהקשר זה. שנית, מובן וידוע הוא, כי מהענקת סמכות לנושא תפקיד פלוני נובעת החובה לדון בפניות ובבקשות, הבאות להניע את בעל הסמכות להפעיל כוחו בדרך זו או אחרת.

....

בעל הסמכות עלול להיחשב למי שחוטא לחובתו, אם הוא מותיר את הסמכות, שהוקנתה לו, כאבן שאין לה הופכין

במובן זה, שאינו נותן דעתו עליה מטוב ועד רע, בין לחיוב ובין לשלילה, ואינו שוקל כלל, אם ואימתי יפעילנה (השווה: בג"צ 295/65) נטילת סמכות על-מנת לא להשתמש בה לעולם היא פסולה מעיקרה (השווה: בג"צ 292/65 רושגולד נ' שר האוצר, פ"ד כ(1) 639, בעמ' 644), והוא הדין באשר להזנחת התחום, אשר הקניית הסמכות נועדה לשרתו.

44. על פי רוב, לצורך הפעלת סמכות, נדרשת הרשות המינהלית לנהלים. נהלים (או בשם האחר, הנחיות מינהליות) קובעים אמות מידה להפעלת סמכות מינהלית שאותה נדרשת הרשות ליישם במקרים קונקרטיים שונים. נהלים נדרשים כאשר הרשות צריכה להפעיל שיקול דעת במקרים פרטניים, בתדירות חוזרת, וכאשר לא קבועים קריטריונים ברורים לאופן הפעלת אותה סמכות (ראה: רענן הר זהב, המשפט המינהלי הישראלי, שנהב הוצאה לאור, תשנ"ז-1996). נהלים נדרשים כדי למנוע מצב של חוסר בהירות או חוסר ודאות בנוגע לשאלות האם יש להפעיל את הסמכות וכיצד יש להפעילה.

45. רשות מינהלית, המפעילה סמכות של שיקול דעת בעניינים קונקרטיים המובאים לפניה, אינה רק רשאית לקבוע לעצמה נהלים אלא אף חייבת במקרים מסוימים לעשות כן. זאת על מנת שהסמכות המינהלית תופעל באופן מסודר, מתוכנן ורציונלי וכדי שהרשות המינהלית תפעיל סמכותה באופן הוגן, עקבי ושוויוני (יואב דותן, הנחיות מינהליות, נבו הוצאה לאור, תשנ"ו-1996, עמ' 120-122).

46. ולדברי כב' הש' בדימוס, יצחק זמיר:

לא זו בלבד שמותר לרשות מינהלית לקבוע הנחיות להפעלת סמכותה, אלא אפשר שבעניין מסויים תהיה עליה חובה לקבוע הנחיות, כתנאי להפעלת הסמכות. הכיצד? אפשר שלא ניתן יהיה להפעיל סמכות מסויימת באופן שוויוני, הוגן וסביר אלא אם הסמכות תופעל לפי מבחנים ברורים, ענייניים וידועים לכל... (י. זמיר, הסמכות המינהלית (כרך ב), הוצאת נבו, 1996, 780-781).

החובה להשיב במהירות

47. אחד מאדני המשפט המינהלי הוא חובתה של רשות מינהלית להשיב לפניית המועברות אליה בתוך זמן סביר. טיפול יעיל ומהיר בפניות הוא מיסודותיו של מינהל תקין. על המשיב לטפל בפניות אליו בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה.

הרשות לא הוקמה [...] אלא כדי לתת שירות לציבור. [...] אפשר לומר כי החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות [...] לציבור כולו יינתן במהירות הראויה, ללא טרחה יתירה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות, אף היא, כמו חובת ההגינות נובעת מן המעמד של הרשות המינהלית כנאמן הציבורי". (י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (תשנ"ו) (ב), עמ' 675).

על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר (בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות**, פ"ד מח(4) 441, 451).

וראו גם:

בג"ץ 7198/93 **מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר**, פ"ד מח(2) 853, 844 (1994);
 בג"ץ 5931/04 **מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך**, פ"ד נט(3) 782, 769 (2004);
 בג"ץ 4212/06 **Avocats Sans Frontieres נ' אלוף פיקוד הדרום**, תק-על 2006(2) 4751 (2006).

48. החובה מעוגנת גם בסעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, ובסעיף 5 לצו בדבר פרשנות (אזור הגדה המערבית) (מס' 130), תשכ"ז-1967, הקובע:

מעשה שלא נקבע, או שלא ניתן זמן לעשייתו, בתחיקת ביטחון, יש לעשותו בכל המהירות הראויה ולחזור ולעשותו כל אימת שנוצרו המסיבות שנקבעו לעשייתו.

49. על פי סעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958, עובד ציבור מחויב להשיב לבקשה להפעלת סמכות על-פי דין בתוך 45 יום מקבלת הבקשה.

50. בענייננו, הפר המשיב את כל הנורמות האפשריות בהקשר של זמן המענה הסביר - הן זו שבדין המינהלי הכללי והן זו שבחקיקה הצבאית. **מאז העבירה הוועדה ההומניטארית את המלצת שר הפנים להעניק רישיון נהיגה לעותר עברה למעלה מחצי שנה!**

51. יפים לענייננו דבריו הנכוחים של השופט אוקון:

חובתו של בית המשפט היא לדאוג לעיגון עיקרון השירות, והכפפתן רשויות המדינה אליו... עקרון זה מחייב גישה רצינית

לפניות הפרט, מניעת התעמרות, הטמעת ערכי שיוויון, ושירוש זכויות יתר של בעלי כוח שלטוני או כוח אחר. זכויות הפרט אינן מסתיימות במתן הצהרות חגיגיות. זכויות הפרט הן חומר של יום יום. אם הזכויות לא יעמדו במבחן המעשה, הן יהפכו עד מהרה למטבעות שחוקים המוטלים הלוך ושוב, תוך יצירת אשליה חולפת של כיבוד זכויות, המתפוגגות בשל מחסומים בירוקרטיים בלתי עבירים, המוצבים על כל צעד ושעל (עת"ם (י-ם) 769/04 אבו מיאלה נ' משרד הפנים (לא פורסם; 14.10.04)).

52. במקרה שלפנינו, מדובר במענה לצורך הומניטארי, כאשר אי המענה הממושך גורם לקושי רב ואף לסבל של העותר ומשפחתו. בהקשר כזה, מקבל מושג הזמן הסביר משמעות מחמירה.

סיכום

53. העותרים מבקשים לתת לעותר רישיון לנהיגה בישראל מטעמים הומניטאריים. שר הפנים הכיר בטעמים אלה והמליץ להעניק לו רישיון נהיגה.
54. חודשים רבים חולפים ולעותרים לא ניתן מענה לבקשתם. מחדלם של המשיבים להפעיל את סמכותם ולהעניק לעותר רישיון לנהיגה בישראל גובל בשערורייה.
55. הפרת החובה להפעיל סמכות ולתת מענה מצד המשיבים, משפיעה ומשליכה על משפחות נוספות במצבם של העותרים, המבקשות לבחון את בקשתן לרישיון נהיגה בישראל מטעמים הומניטאריים.
56. העותרים וילדיהם הקטינים סובלים רבות מהעיכוב הממושך לבחון את בקשתם ולתת לעותר רישיון לנהיגה בישראל. אי המענה פוגע בזכויותיהם לבריאות, לחינוך ולחופש תנועה. חלוף הזמן מעצים את הפגיעה בעותרים ואת המחדל של המשיבים.
57. לאור הנאמר לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להשית על המשיבים את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.